

Богаченко Валерія Василівна,
курсант навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ;
Марков Михайло Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент, професор
кафедри оперативного-розшукової діяльності
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Проблема впровадження сучасних методів роботи у діяльність правоохоронних органів України є надактуальною. Результативність діяльності у боротьбі зі злочинністю безпосередньо залежить від якісного, своєчасного і достатнього інформаційно-аналітичного забезпечення цієї діяльності. Сучасний рівень злочинності, вимагає від правоохоронних органів здійснення своєчасного, оперативного та достовірного аналізу діяльності організованих груп та злочинних організацій [1, с. 61].

У країнах Європейського Союзу, США та інших розвинених країнах світу, розуміючи потребу в здійсненні кримінального аналізу, у боротьбі зі злочинністю використовують модель Intelligence-Led Policing (ILP – поліцейська діяльність, керована аналітикою), яка полягає в аналізі відомостей, здобутих шляхом специфічної поліцейської діяльності у сфері збирання інформації, а отримана оперативно-аналітична інформація є підставою для проведення операцій/розслідувань, а не навпаки.

Кримінальний аналіз можна визначити як діяльність аналітиків - працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці, оцінці та інтерпретації інформації про протиправні, кримінально карані діяння окремих осіб та груп, яка отримана в ході проведення оперативного-розшукової діяльності або під час досудового розслідування, а також у встановленні суттєвих зв'язків між вищевказаною інформацією з метою їх подальшого використання для визначення тактичних та стратегічних напрямків протидії та запобігання злочинності.

В аналітичній роботі правоохоронних органів і служб використовується: оперативний аналіз; тактичний аналіз;

стратегічний аналіз; аналіз даних з відкритих джерел (OSINT); аналіз даних з багатьох джерел (Multi-Source Analysis).

На сьогодні у підрозділах кримінального аналізу найбільш часто використовують оперативний кримінальний аналіз, який призначений для забезпечення оперативно-розшукових підрозділів необхідною інформацією в рамках роботи щодо оперативно-розшукових справ.

Оперативний кримінальний аналіз може здійснюватися у трьох формах:

1. аналіз, що супроводжує оперативно-розшукову діяльність (наявна інформація, що стосується справи, упорядковується, нова інформація відповідно співвідноситься та оцінюється, у поточному порядку формулюються гіпотези, які підтримуються доказами чи висновками або за їх допомогою спростовуються);

2. аналіз, який ведеться для підтримки оперативно-розшукової діяльності (аналітик бере на себе аналітичні завдання, представляє результати аналізу, займається пошуком інформації з власних баз тощо);

3. аналіз, що ініціює оперативно-розшукову діяльність.

Для проведення аналізу застосовуються сучасні аналітичні інструменти, відповідне програмне забезпечення, а також наявні інформаційні ресурси. Найбільш поширеним інструментом, що сьогодні використовується у повсякденній роботі органів Національної поліції, є Microsoft Office (Word та Excel), та лише в деяких департаментах застосовується аналітичне програмне забезпечення, зокрема IBM i2 Analyst's Notebook, Maltego, E-Gis maps, ArcGIS, тощо.

Пріоритетним напрямом діяльності інформаційно-аналітичних підрозділів Національної поліції України є вжиття комплексу заходів, спрямованих на успішну реалізацію та впровадження нових методів кримінального аналізу, що дасть можливість активно використовувати сучасні аналітичні технології для створення передумов ефективного виконання оперативними і слідчими підрозділами своїх завдань, підвищить ефективність документування та розкриття злочинів, що вчиняються за складними схемами, потребують обробки великих масивів даних [2, с. 150].

Також, важливо усвідомити, що кримінальний аналіз не збігається з кримінологічним дослідженням. Працівники кримінального аналізу працюють у динамічному середовищі з

постійно змінюючимся набором даних, що надходять щодня. Їх завдання – створювати інформацію, яка стане корисною для поліцейських дій. Навички, необхідні для аналізу та інтерпретації цих даних, можуть відрізнятися від стандартних методів кримінологічного дослідження.

Кримінальний аналіз є сучасним та важливим в діяльності Національної поліції України, що сприяє підвищенню ефективності правоохоронної діяльності. У результаті проведеного дослідження було виявлено, що застосування сучасних методів кримінального аналізу дозволяє значно покращити процеси розслідування злочинів, попередження кримінальних проявів та оптимізації використання ресурсів. Використання кримінального аналізу сприяє більш точному і швидкому виявленню злочинних схем та зв'язків між злочинцями, що значно скорочує час на розкриття злочинів. Завдяки аналізу кримінальних тенденцій та закономірностей поведінки злочинців, поліція має можливість розробляти ефективні стратегії профілактики та своєчасно реагувати на потенційні загрози [3, с. 399]. Кримінальний аналіз дозволяє більш раціонально розподіляти ресурси, зокрема людські та матеріальні, зосереджуючи їх на найбільш критичних напрямках діяльності. У цілому, аналітичні дані сприяють більш ефективній координації між різними підрозділами поліції та іншими правоохоронними органами, що підвищує загальну ефективність боротьби зі злочинністю. Загалом, впровадження та розвиток кримінального аналізу в діяльності Національної поліції України є необхідним кроком на шляху до створення сучасної, ефективної та прозорої правоохоронної системи та інтеграцію новітніх технологій для ще більш ефективного протидії злочинності.

Список використаних джерел

1. Гнусов Ю. В., Калякін С. В. Кримінальний аналіз у роботі підрозділів Національної поліції України. 2019. URL: <https://search.app/fHaKyzC4xeHUDhN17>.
2. Крутоголов А. В., Базаренко І. О., науковий керівник Кисельов А. О. Методи кримінального аналізу. Дніпровський державний університет внутрішніх справ. 2024. URL: <https://search.app/dfPRkJCZzMfBbkz27>.
3. Корнієнко М. В. Кримінальний аналіз у діяльності Національної поліції України. Одеський державний університет внутрішніх справ. 2024. URL: <https://search.app/FtjDPVY2p8bsXH2x7>.